

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 7773/2021
12.01.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија Добриле Страјина, председника већа, Гордане Комненић и Драгане Миросављевић, чланова већа, у парници тужилаца АА из ... и ББ из ..., чији је заједнички пуномоћник Виктор Јухас Ђурић, адвокат из ..., против тужених ВВ, главног и одговорног уредника „Блица“ из Београда, „Ringier Axel Springer“ доо Београд, чији је заједнички пуномоћник Душан Стојковић, адвокат из ... и Републике Србије, коју заступа Државно правобранилаштво, Београд, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужилаца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду ГжЗ 238/21 од 15.07.2021. године, у седници одржаној 12.01.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужилаца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду ГжЗ 238/21 од 15.07.2021. године.

ОДБИЈА СЕ, захтев тужених, ВВ, главног и одговорног уредника „Блица“ и „Ringier Axel Springer“, за накнаду трошкова поступка по ревизији.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду ПЗ 324/20 од 25.03.2021. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тражено: - да се тужени ВВ, главни и одговорни уредник „Блица“, „Ringier Axel Springer“ доо Београд и Република Србија солидарно обавезу да тужиоцима АА и ББ због повреде претпоставке невиности накнаде нематеријалну штету у износима од по 124.000,00 динара; - да се тужени солидарно обавезу да тужиоцу АА накнаде нематеријалну штету због повреде права на приватност у износу од још 246.000,00 динара; - да се тужени на тражене износе нематеријалне штете и износе од по 60.000,00 динара на име материјалне штете по основу добити коју су остварили објављивањем информација у тексту у „Блицу“ од ...2017. године са насловом „Казна за малтретирање и иживљавање над девојчицом – Малолетни силоватељи иду у затвор?“ (став IV), о којој је одлучено последњом тачком става IV изреке пресуде овог суда ПЗ 255/17 од 21.01.2020. године, обавезу да плате законску затезну камату. Ставом другим изреке, одлучено је да тужиоци, првотужени и друготужени, сnose свако своје трошкове парничног поступка. Ставом трећим изреке, обавезани су тужиоци да трећетуженој накнаде трошкове парничног поступка у износу од 36.000,00 динара.

Решењем Вишег суда у Београду ПЗ 211/21 од 14.05.2021. године, исправљена је пресуда истог суда од 25.03.2021. године на тај начин што у заглављу исте уместо ознаке ПЗ бр 324/20 треба да стоји ПЗ бр 211/21.

Пресудом Апелационог суда у Београду ГжЗ 238/21 од 15.07.2021. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужилаца и потврђена првостепена пресуда у делу става првог изреке, којим је одбијен као неоснован тужбени захтев тужиоца АА да му тужени солидарно накнаде нематеријалну штету због повреде права на приватност у износу од још 246.000,00 динара, као и захтеви тужилаца да се тужени обавезу да на тражени износ нематеријалне штете због повреде права на приватност и износа од по 60.000,00 динара на име материјалне штете по основу добити коју су остварили објављивањем информација у тексту у „Блицу“ од ...2017. године, са насловом „Казна за малтретирање и иживљавање над девојчицом – Малолетни силоватељи иду у затвор?“ (став IV), о којој је одлучено последњом тачком става IV изреке пресуде Вишег суда у Београду ПЗ 255/17 од 21.01.2020. године, плате законску затезну камату, као и у ставу трећем изреке. Ставом другим изреке, преиначена је првостепена пресуда у преосталом делу става првог изреке, тако што су обавезани тужени ВВ и „Ringier Axel Springer“ доо Београд, да као солидарни дужници тужиоцима АА из ... и ББ из ..., због повреде права на претпоставку невиности накнаде нематеријалну штету у износима од по 50.000,00 динара сваком тужиоцу, са законском затезном каматом почев од 25.03.2021. године па до исплате, док се преко досуђеног износа од по 50.000,00 динара до траженог износа од по 124.000,00 динара, за износ од по 74.000,00 динара за накнаду нематеријалне штете због повреде права на претпоставку невиности са законском затезном каматом, као и у односу на тужену Републику Србију, захтев тужилаца одбија. Ставом трећим изреке, преиначено је решење о трошковима поступка садржано у ставу другом изреке првостепене пресуде тако што су обавезани тужени ВВ и „Ringier Axel Springer“ доо Београд да тужиоцима солидарно накнаде трошкове целог поступка у износу од 148.500,00 динара, са законском затезном каматом од дана извршности пресуде па до исплате, док се захтев за исплату законске затезне камате на досуђени износ трошкова за период од дана пресуђења до дана извршности пресуде одбија. Ставом четвртим изреке, укинута је решење првостепеног суда ПЗ 211/21 од 14.05.2021. године.

Против правноснажне другостепене пресуде ревизију су благовремено изјавили тужиоци због погрешно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Испитујући правилност побијане пресуде у смислу члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11...18/20) и члана 126. Закона о јавном информисању и медијима („Службени гласник РС“ број 83/2014, 58/2015, 12/2016) Врховни касациони суд је нашао да ревизија тужилаца није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности, а нема ни других повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП учињених пред другостепеним судом на које се неосновано указују у ревизији. Нема ни битне повреде из члана 374. став 1. у вези са чланом 8. ЗПП на коју се указује у ревизији с обзиром да у поступку пред другостепеним судом одлука није донета после

одржане расправе пред тим судом, а отварање расправе представља могућност али не и обавезу другостепеног суда.

Према утврђеном чињеничном стању, на коме је заснована побијана одлука, у дневном листу „Блиц“, чији је издавач тужени „Ringier Axel Springer“, а главни и одговорни уредник тужени ВВ, дана ...2017. године на насловној страни објављен је наднаслов „Серија малолетничког насиља у Србији“ и наслов „Деца никада нису била агресивнија! Зашто?“ и поднаслов „Три дечака у притвору јер су сатима тукли и силовали девојчицу (12)“, а на 14. страни текст са насловом: „Малолетни силоватељи иду у затвор?“ у коме се између осталог наводи: „О тројници малолетника који су у Суботици злостављали и силовали девојчицу (12 година) за АА (16) и ББ (16) који већ спадају у групу старијих малолетника, малолетнички затвор је изванредан, ако такву меру буду предложили...Малолетници који су одраније познати полицији и којима је Виши суд 12.априла одредио притвор до 30 дана, прошле седмице напаствовали су девојчицу у ... улици, нанели јој повреде по целом телу, а затим су је силовали уз претњу да ће је убити, ако их буде пријавила“. Тужилац АА живи у ... улици број .., рођен је 2001. године, а тужилац ББ ...2001. године. У саопштењу за јавност Министарства унутрашњих послова од 13.04.2017. године је наведено: „Припадници Министарства унутрашњих послова у Суботици расветлили су два разбојништва у центру града и ухапсили тројицу малолетника осумњичених да су извршили ова кривична дела. Малолетници се сумњиче да су јуче у насељу ... напали жену, истргли јој ланчић са врата. Одмах по пријави разбојништва полиција их је идентификовала и код њих пронашла ланчић који је враћен власници. Сумња се да су малолетници три дана раније у истом насељу, напали и мушкарца и отели му новац. Полиција је тројицу осумњичених привела судији за малолетнике Вишег суда у Суботици, којим је одредио притвор до 30 дана. Виши суд у Суботици је 18.04.2017. године издао саопштење за јавност у коме наводи: „Судија за малолетнике Вишег суда у Суботици је дана 12.04.2017. године донео решење којим су стављени у притвор малолетни АА (2001), ББ (2001) и ГГ (2002), против којих је покренут припремни кривични поступак због постојања основа сумње да су извршили кривична дела разбојништва из члана 206. став 2. Кривичног законика и силовање из члана 178. став 3. у вези става 1. Кривичног законика. Малолетници су стављени у притвор због опасности од утицаја на сведоке и особитих околности који указују на опасност од понављања кривичног дела. Догађаји за које се ови малолетници основано сумњиче су се одиграли 11. и 12.04.2014. године на подручју насеља ... и ... у Суботици“. Нико од Суботичана у ... улици није видео девојчицу нити су грађани чули њено запомагање, али станари кажу да су ти исти тинејџери често правили инцидент. Уз текст је објављена слика ... улице, на којој се види низ кућа са леве и десне стране, а на првој у низу кућа са десне стране стоји табла са ознаком улице без ознаке броја.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да је тужбени захтев тужилаца неоснован. Тужиоци су, имајући у виду да је правноснажном пресудом од 21.01.2020. године утврђена повреда претпоставке невиности, активно легитимисани да по том основу у складу са одредбом члана 112. Закона о јавном информисању и медијима потражују накнаду нематеријалне штете како од издавача, у смислу члана 114. овог закона, тако и од одговорног уредника у смислу члана 9. и 113. истог закона. Међутим, како је повучен предлог за саслушање тужилаца на околност интензитета претрпљених душевних болова по овом основу, суд није био у прилици да за утврђену повреду по слободној оцени одмери висину накнаде нематеријалне штете, кроз њену индивидуализацију сагласно одредби члана 232. ЗПП

и 200. ЗОО. Захтев за накнаду нематеријалне штете због повреде претпоставке невиности у односу на тужену Републику Србију оцењен је неоснованим, јер нису испуњени услови прописани одредбом члана 116. став 2. ЗЈИМ, пошто у саопштењима за јавност од 13.04. и 18.04.2017. године МУП и Виши суд у Суботици нису изнели информације у којим су тужиоце означили учиниоцима кажњивог дела, огласили кривим или одговорним пре правноснажности одлуке суда. Такође, у недостатку исказа тужиоца АА, његов захтев за накнаду штете по основу повреде права на приватност је неоснован, јер постојање фотографије у спорном тексту, сама по себи, не даје основа за закључак о препознатљивости тужиоца само због тога што живи у тој улици, поред тога што су наведени иницијали и годиште. Будући да су захтеви за накнаду нематеријалне штете оцењени као неоснованим, одбијен је и захтев за камату на по том основу тражене износе.

Другостепени суд је прихватио правну аргументацију првостепеног суда у погледу одлуке којом је одбијен тужбени захтев тужилаца да се обавезе тужена Република Србија на накнаду нематеријалне штете због повреде претпоставке невиности, да се тужени солидарно обавезу да тужиоцу АА накнаде нематеријалну штету због повреде права на приватност и у делу камате на тражене износе штете, док је првостепена пресуда приначена у преосталом делу става првог изреке и обавезани тужени ВВ и „Ringier Axel Springer“ доо Београд да као солидарни дужници тужиоцима због повреде права на претпоставку невиности накнаде нематеријалну штету у износу од по 50.000,00 динара са каматом, док је преко овог износа до траженог износа захтев одбијен. По становишту другостепеног суда код повреде права личности примењује се објективни концепт накнаде штете и утврђењем ове повреде тужиоци имају право на накнаду нематеријалне штете у износу који представља правичну накнаду и без саслушања тужилаца. У конкретном случају, имајући у виду све околности случаја, правична накнада за повреду претпоставке невиности износи 50.000,00 динара за сваког тужиоца. Досуђивањем већег износа погодвало би се тежњама које нису спојиве са природом и друштвеном сврхом новчане накнаде због чега је преко наведеног износа тужбени захтев одбијен.

По оцени Врховног касационог суда одлуке нижестепених судова у одбијајућем делу у односу на тужену Републику Србију, у погледу захтева тужиоца АА на накнаду нематеријалне штете због повреде права на приватност и у делу камате на тражене износе, засноване су на правилној примени материјалног права, а другостепени суд је такође правилном применом материјалног права одлучио о висини правичне накнаде нематеријалне штете због повреде права на претпоставку невиности из преиначујућег дела одлуке.

Одредбом члана 80. став 1. Закона о јавном информисању и медијима прописано је да информације из приватног живота, односно личних запис (писмо, дневник, забелешка, дигитални запис и сл.), запис лика (фотографски, цртање, филмски, видео, дигитални и сл.) и запис гласа (магнетофонски, грамофонски, дигитални и сл.) не може се објавити без пристанка лица чијих се приватног живота информација тиче, односно лица чије речи, лик, односно глас садржи, ако се при објављивању може закључити које је то лице. Ставом 2. овог члана прописано је да се малолетник не сме учинити претпознатљивим у информацији која може да повреди његово право или интерес.

Одредбом члана 116. став 2. Закона о јавном информисању и медијима прописано је да за штету проузроковану објављивањем неистините или непотпуне информације која потиче од органа јавне власти одговара Република Србија, аутономна покрајина, односно јединица локалне самоуправе чији је то орган, без обзира на кривицу.

Правилан је закључак нижестепених судова да нису испуњени услови из члана 116. став 2. Закона о јавном информисању и медијима за одговорност Републике Србије за накнаду штете због повреде претпоставке невиности. У конкретном случају саопштења за јавност Министарства унутрашњих послова и Вишег суда у Суботици садрже податке о догађајима и поступању државних органа у расветљавању кривичних дела за које постоји оправдан интерес јавности да се упозна са радом и поступањем државних органа. У саопштењима за јавност од 13.04.2017. године и 18.04.2017. године нису изнете информације које би по својој садржини представљале повреду претпоставке невиности тужилаца будући да тужиоци нису означени као учиниоци кажњивог дела, нити су оглашени кривим или одговорним пре правноснажности одлуке суда.

Стога се неосновано ревизијом оспорава закључак нижестепених судова о одсуству одговорности Републике Србије за накнаду штете због повреде претпоставке невиности, а инсистирање на погрешно и непотпуно утврђено чињенично стање не може бити предмет испитивања ревизије.

Такође, правилан је закључак нижестепених судова да не постоји основ одговорности тужених за накнаду нематеријалне штете због повреде права на приватност у односу на захтев тужиоца АА. Одредбом члана 80. Закона о јавном информисању и медијима прописани су услови за објављивање информација из приватног живота. Повреда права на приватност као једно од права личности треба посматрати у складу са одредбом члана 112. Закона о јавном информисању и медијима у вези члана 155. и 200. Закона о облигационим односима. Постојање штете је услов да би се остварило право на накнаду и по Закону о јавном информисању и медијима и по Закону о облигационим односима, а закључак нижестепених судова да тужилац није учињен препознатљивим објављивањем слике улице представља правно прихватљив разлог за одсуство постојања штете као услова за накнаду повреде права на приватност. Тужени су оспорили тужбени захтев у целости, па и у овом делу, па су неосновани ревизијски наводи да тужилац АА има право на накнаду штете по овом основу уз тврдњу да захтев није оспорен.

Правно су прихватљиви разлози нижестепених судова у односу на захтев за камату на правноснажно одбијене захтеве за накнаду штете, с обзиром да је камата акцесорно право које прати судбину главног потраживања.

Истовремено, ревизијом тужилаца се неосновано оспорава правилност примене материјалног права и то члана 200. став 2. Закона о облигационим односима указивањем да је висина досуђеног износа правичне накнаде због повреде права на претпоставку невиности у односу на тужене ВВ и „Ringier Axel Springer“ прениско одмерена. Наиме, новчана накнада нематеријалне штете није циљ него средство којим оштећени задовољењем животних потреба које не би могао подмирити, олакшава себи живот и чини га подношљивијим, ублажавајући душевни бол услед повређивања, тако да новчана накнада има за сврху да се тужиоцу пружи одговарајућа сатисфакција

према значају повређеног добра и тежини повреде. Члан 200. став 2. ЗОО прописује да приликом одлучивања о висини нематеријалне штете и њене новчане накнаде суд води рачуна о значају повређеног добра и циљу коме та накнада служи, али и о томе да се њоме не погодује тежњама које нису спојиве са њеном природом и сврхом.

Имајући у виду наведено, правилно је другостепени суд водећи рачуна о значају повређеног добра и циљу накнаде, а узимајући у обзир све околности конкретног случаја које су довеле до повреде права на претпоставку невиности, имајући у виду и да је правноснажно утврђено да је тужиоцима повређена претпоставка невиности и обавезивање одговорног уредника медија да правноснажну пресуду у том делу објави, што за тужиоце такође представља одговарајућу сатисфакцију за учињену повреду права, оценио да се преко досуђених износа из става другог изреке другостепене пресуде превазилазе критеријуми правичне накнаде прописане чланом 200. став 2. ЗОО и у том делу одбио тужбени захтев тужилаца за накнаду нематеријалне штете због повреде права на претпоставку невиности.

Из наведених разлога, применом члана 414. ЗПП, одлучено је као у изреци.

Захтев тужених ВВ и „Ringier Axel Springer“ за накнаду трошкова ревизијског поступка, није основан, будући да трошкови одговора на ревизију нису били нужни.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина,с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**